

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1980/973

KARAR NO : 1981/213

ÖZET: Uyuşmazlık Mahkemesi'nce görev uyuşmazlığı kesin olarak çözümlenip, görevi belli edilen ve görevsizlik kararı kaldırılan mahkemenin 2247 sayılı Yasa'nın 19.maddesini öne sürerek ve bu maddeye dayanarak yeniden Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvuramayacağı, böyle bir başvurunun reddi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Ahmet Şahin ve arkadaşları

O L A Y : 4.5.1977 günü, Taksim'de 1 Mayıs Olayları sırasında ölen bir kızın Kadıköy'de cenazesinin kaldırılacağı sırada, polise yapılan ihbar üzerine bir işhanına toplanarak silahla giren 30-40 kişiyi takip eden emniyet ekibinin, hana girdiği sırada üst katın inen kişilerle merdiven başında karşılaştıkları ve sanıklardan Ahmet Şahin'in elinde bulunan bir torbayı polisin aramak istemesi üzerine, diğer sanık Arif Naci'nin tabancayla iki polisi ve Ahmet Şahin'inde tabanca ile üç polisi öldürmek kastıyla yaraladıkları ve sanık Tarık Bitlis'in de suçlu olduğunu bildiği sanıklardan Ahmet'i evinde sakladığı ileri sürülerek her üç sanığın cezalandırılmaları istemiyle Kadıköy Ağır Ceza Mahkemesi'ne kamu davası açılmıştır.

1- Kadıköy 1. Ağır Ceza Mahkemesi, 6.2.1979 gününde, 1978/7 esas, 1979/29 karar sayı ile;

2- İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi, 5.7.1979 gününde, 1979/226 381 sayı ile;

Görevsiz olduklarına karar vermişlerdir.

Her iki mahkemenin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan ve kesinleşen görevsizlik kararları arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirlenen olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş, bunun üzerine: Usulî Yasal işlemler yerine getirildikten sonra, Uyuşmazlık Mahkemesi: 5.5.1980 gününde, 1980/76-140 sayı ile; anlaşmazlığın Askerî Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin 5.7.1979 günlü, 1979/226-381 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına kesin olarak karar vermiş ve gereken yerlere tebligat yapmış, bu karardan sonra İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi 4.11.1980 gününde, 1980/1020 sayı ile; 1402 sayılı Yasa'nın 13. maddesinin 2302 sayılı Yasa ile değiştirildiği ve 13/a. maddesi ile, sıkıyönetim mahkemelerinin, sıkıyönetim ilânından en çok üç ay önce işlenmiş olan suçlara ait davalara bakabileceğinin hükme bağlandığı ve usul hükümleri ile ilgili değişikliklerin lehe olan hükümlerinin sanıklar hakkında tatbiki gerektiği nedenleriyle 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi uyarınca yeniden Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvuruda bulunulmasına karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Ahmet H.Boyacıoğlu'nun Başkanlığı'nda, Fethi Özdural, İsmail Oğuz, Şeref Tolungüç, Metin Şekercioğlu, Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale'nin katılmaları ile yaptığı 20.4.1981 günlü toplantıda, geçici raportör Hâkim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler, Cumhuriyet Başsavcılığı ile Askeri Yargıtay Başsavcılığı'nın Adli Yargı'nın görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganiöglü ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Nursefa Pandar'ın başvurunun reddi gerektiği yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Kararda sözü edilen Adli ve Askeri Yargı yerleri, açılan davanın görev alanları dışında kaldığını belirterek görevsizlik kararı vermişler, bu kararların kesinleşmesi ve 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesine göre yapılan uyuşmazlığın giderilmesi istemi üzerine, aynı yasanın 15. ve 16. maddelerinde öngörülen işlemler yapıp tamamlandıktan sonra, Uyuşmazlık Mahkemesi konuyu incelemiş ve suçu, sıkıyönetim ilânına sebep olan suçlar türünder bularak ve ayrıca yaygın şiddet eylemlerinin kökenini teşkil ettiği hususunda yeterli kanıt bulunduğunu belirterek davayı sıkıyönetim askeri mahkemesinin görev alanı içinde görülmüş sıkıyönetim askeri mahkemesi kararının kaldırılmasına kesin olarak karar vermiş, böylece olumsuz görev uyuşmazlığını ortadan kaldırmıştır.

Anayasa'nın 142. ve 2247 sayılı Yasa'nın 1. maddelerinde adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını "kesin olarak çözümlenmeye yetkilidir,, biçiminde yer alan hüküm Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kararlarının niteliğini ve bağlayıcılığını simgelemekte ve bu kararların yeniden ele alınması gibi bir duruma olanak tanımadığını açıklıkla ortaya koymaktadır. Nitekim 2247 sayılı Yasa'nın 28. maddesinin 2. fıkrasında "ilgili yargı mercileri ile bütün makam, kuruluş ve kişiler; mahkeme kararlarına uymak, geciktirmeksizin onları uygulamakla ödevlidirler.,, denilmesi ve 29. madde de ayrıca "bölümlerin ve genel kurulun kararları kesindir,, hükmünün yinelenmesi, yasa koyucunun konuya aynı doğrultuda verdiği anlamı ve önemi belirtecek niteliktedir.

Konunun ana çerçevesi böylece ortaya konulduktan sonra 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinin anlamı, kapsamı ve içeriği üzerinde de kısaca durulmalıdır.

2247 sayılı Yasa'nın 19. ve 20. maddeleri, eski mevzuatımızda yer almayan bir başvurma yolunu düzenlemekte ve bu yolun işletilebilmesini kişi koşullarının varlığına bağlamaktadır. Resmî Gazete'de yayınlanan bu konudaki Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarında da belirtildiği gibi 19. maddenin belirlediği yolu işletmek isteyen mahkeme bu konudaki

başvurusunu, kendisinin görevsiz olduğunu değil görevsizlik kararı vererek dosyayı kendisine yollayan yargı yerinin görevli olduğuna ilişkin gerekçeli kararını, maddenin 2. fıkrasında belirtilen belge örneklerini söz konusu maddenin saptadığı yönteme uyarak Uyuşmazlık Mahkemesi'ne göndererek yapmak zorundadır. Yasa Koyucunun 19. maddeyi düzenlemekle güttüğü erek, olumsuz görev uyuşmazlığı çıkarma yerine, ondan daha çabuk ve hızlı işleyen ve sonuca götüren bir başvurma yolu oluşturarak görev sorununun bir an önce çözümlenmesini sağlamaktır. Bir yargı yerinin verdiği görevsizlik kararı üzerine dava dosyası önüne gelen mahkemenin, görev açısından durumu değerlendirerek takdir yetkisini kullanacağı, görevsizlik kararı vermesi halinde kendisi bu kararı kaldırma yetkisine nasıl sahip değilse, 19. madde uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına karar verildikten sonra da başvuran mahkemenin Uyuşmazlık Mahkemesi'nin bu konudaki kararını beklemesinin yasa buyruğu olduğu da koşkuya ve duraksamaya yer yoktur.

Öte yandan yasa koyucu, 2247 sayılı Yasa'yı düzenlerken koyduğu biçim ve yöntem kurallarına kesinlikle uyulmasını istemiş ve bu amaçla "Uyuşmazlık Mahkemesi, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından incelemeler, yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddeder.", hükmüne yasanın 27. maddesinde yer vermiştir.

Olayda adli ve askeri yargı yerlerince verilen görevsizlik kararları kesinleşmiş ve 2247 sayılı Yasa'nın 15. maddesi uyarınca yapılan uyuşmazlığın giderilmesi istemi Uyuşmazlık Mahkemesi'nce yasanın öngördüğü kurallar içinde incelenmiş, böylece görev konusundaki ortaya çıkan anlaşmazlık, kesin olarak çözülmüş ve karara bağlanmıştır. Olumsuz görev uyuşmazlığının çıkması sonucunda görevsizlik kararı kaldırılan ve davayı görmeye başlayan yargı yeri, hangi nedene ve amaca dayanırsa dayansın, artık o davada yasanın 19. maddesinde öngörülen yola başvuramaz. Nitekim 19. maddeye koşut biçimde yüksek mahkemelerin başvurularını düzenleyen yasanın 20. maddesinde "daha önce Uyuşmazlık Mahkemesi'nce yargı merci belirtilmemiş olan bir davada temyiz incelemesi yapan yüksek mahkeme, davanın, davaya bakan mahkemenin görevi dışında olduğu kanısına varırsa, incelediği kararı bozacak yerde, incelemeyi erteleterek yargı merciinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurmayarak karar verebilir.", denilmektedir. Bu günkü mevzuat karşısında, bu madde de yer alan "temyiz incelemesi yapan yüksek mahkeme" hükmü ile Yargıtay'ın Askeri Yargıtay'ın kastedildiği anlaşılmıştır. Bu madde de "daha önce Uyuşmazlık Mahkemesi'nce yargı merci belirtilmemiş olan bir davada "denilmek suretiyle Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarının bağlayıcı olduğu bir kere daha belirtilmiş olmaktadır. Yüksek mahkemelerin Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurma yolunu kapatan Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarının, yüksek mahkemelerin yargısal denetimine bağlı

olan derece mahkemelerine etki yapmayacağı düşünülemez. 20 madde de yer alan hükmün 19. madde de yer almaması tekrardan kaçınmanın ve Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığının doğal sonucudur.

Açıklanan bu nedenle İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nce yapılmış başvurunun reddine karar verilmelidir.

Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale bu görüşe katılmamışlardır.

S O N U Ç : 19. Maddenin öngördüğü koşullar mevcut bulunmadığından ve daha önce görevsizlik kararı vermek suretiyle olumsuz görev uyuşmazlığı şekli ile Uyuşmazlık Mahkemesi'ne intikal eden ve bu mahkemede çözülen konularda 19. maddeye dayanarak başvuruya olanak bulunmadığından, usulüne uygun bulunmayan başvurunun reddine, Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale'nin karşı oylarıyla ve oyçokluğuyla 20.4.1981 gününde kesin olarak karar verildi.

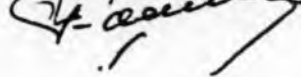
Başkan

Ahmet H. Boyacıoğlu

Üye

Fethi Özdural

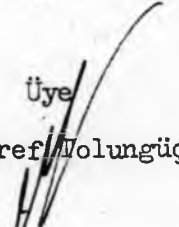
Üye

İsmail Oğuz

Üye

Şeref Tolungüç

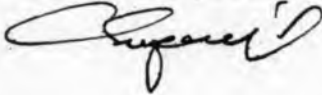

Üye

Metin Şekercioğlu

Bu kararın Resmi gazete'de yayımı uygundur.

Başkan

Üye

Servet Tüzün

Üye

Hasan Çelikkale

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESASNO : 1980/973

KARAR NO: 1981/213

KARŞI OY YAZISI

4/5/1977 tarihinde, Taksim'de 1 Mayıs olayları sırasında ölen bir kızın Kadıköy'de cenazesinin kaldırıldığı sırada emniyet mensupları ile adı geçen sanıklar arasında vaki olan olay üzerine açılan kamu davasında, Kadıköy 1. Ağır Ceza Mahkemesi'ne "6.2.1979 tarih ve 1979/7-29 karar sayı ile" ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi 5.7.1979 tarih ve 1979/226-381 sayılı" kararlarıyla görevsizlik kararı verilmesi ve iş bu kararların kesinleşmesi sebebiyle sözü edilen sıkıyönetim askeri mahkemesini ile Kadıköy 1. Ağır Ceza Mahkemesi arasında husule gelen olumsuz görev uyuşmazlığı, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 5.5.1980 tarih ve 1980/76-140 sayılı ve davanın Askerî Yargı yerinde görülmesi gerektiği bu nedenle İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nin yukarıda tarih ve numarası yazılı görevsizlik kararlarının kaldırılması şeklindeki kararı ile çözümlenmiş

Uyuşmazlık Mahkemesi kararı gereği duruşmaya devam eden İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görev ve yetkilerini düzenleyen 1402 sayılı Kanunun 13. maddesinde 2301 sayılı Kanunla yapılan değişiklik üzerine b son madde değişikliğini nazarı itibare olarak, bu davada evvelce görevsizlik kararı veren Kadıköy 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevli olduğu kanısına vararak gerekçeli bir karar ile görevli mercinin belirlenmesi için 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddeleri uyarınca yeniden Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvuruda bulunmuştur.

2247 sayılı Kanunun 29. maddesinde hernekadar bölümlerin ve genel kurul kararlarının kesin olduğu belirtilmekte ise de, işbu kararın dayanağını teşkil ve görevi tayin eden Kanun maddesinin yasama organınca değiştirilmesi veya Anayasa Mahkemesi'nce iptal edilmesinde, sözü edilen kararların kesinlik ve bağlayıcılık niteliklerinin devam etmekte olduğu; henüz sonuçlanıp kesinleşmeyen davalar yönünden kabul edilemeyeceği, aksi görüşünse; isnadın mevzusu ve sanığın sıfatı bakımından bir davaya hangi adli mercide bakılacağı hususunu tayin eden mahkemelerin görev ve yetkilerinin kanunla düzenleneceğini saptayan Anayasa'nın 136/1. maddesi hükmü, Anayasa'nın kanuni yargı yolu başlığını taşıyan 32. maddesindeki "hiç kimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz" şeklindeki ve sanık için "teminat" şartı olarak öngörülen kural ve yasama yetkisini kullanan yasa koyucunun mahkemelerin görevlerini belirleyen usul hükümlerinin kamu düzenine ilişkin olması sebebiyle geçmişteki eylemlere uygulanması zorunlu bulunduğu dair genel hukuk ilkesi ile bağdaşmayacağı ve mahkemesi görevi düzenleyen usul kanundaki değişiklik

geçmişede uygulanması gerektiği hususu nazarı itibare alınmak suretiyle başvuruda bulunduğu ve bu durum muvacehesinde de başvurunun usulüne uygun bir şekilde yapılmış olduğunun kabulü ile görev konusunu yeniden düzenleyen son kanuna göre işin esasının incelemesine karar verilmesi gerektiği düşünöesiyle çoğunluk kararına karşıyız.

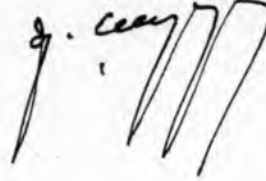
Üye

Servet Tüzün

Üye

Hasan Çelikkale

i/ç